

Posudek na diplomovou práci

Posudek oponenta diplomové práce

„Identifikace emočního výrazu podle fotografií a podle krátkých videozáznamů,“

kterou předkládá

Kamila Jiříštová

Autorka se rozhodla ve své diplomové práci věnovat problematice emocí, zejména pak jejich výrazu v obličeji a jeho rozpoznávání. Jejím cílem je prokázat důležitost znalosti kontextu situace pro určování některých emocí.

V první podkapitole se věnuje teoretickému vymezení emocí, jednotlivým přístupům k danému tématu. V kapitole „Dimenze emocí“ uvádí jednotlivé modely, v nichž jsou akcentovány složky emocí, podchycuje důležité komponenty emocí jako procesu. Zabývá se také popisem tzv. základních emocí, jejich vymezením různými autory i kritikou této koncepce. Sama se však k této koncepci hlásí a využívá ji i v empirické části své práce.

Druhá kapitola s názvem „Fenomenologie základních emocí“ se nejdříve zaměřuje na fyziologické změny v organismu při prožívání emocí, kde autorka v přehledu osvětluje zapojení jednotlivých etáží nervové soustavy a vnitřních orgánových systémů do emoční reakce. Dále uvádí obecné poznatky o výrazu emocí v lidském obličeji, zmiňuje principy výrazu emocí, zabývá se vývojem porozumění emočnímu výrazu, jež zahrnuje kulturní i individuální (rodinná specifika). Komunikační funkce emočního výrazu se dotýká i v rámci důležitého tématu ovládnutí emočního mimického projevu. Další podkapitola je věnována již rozpoznávání výrazu emocí, následující pak popisu výrazu jednotlivých základních emocí. Autorka uvádí různé odstíny prožitku a projevu jednotlivých emocí, kontext jejich vzniku a projevu. Zmiňuje projevy jednotlivých emocí v mimice a dokumentuje je fotografiemi přejatými z publikace autorů Ekmana a Friesena. Dodává ještě charakteristiky směsí základních emocí. Závěr teoretické části tvoří podkapitola stručně uvádějící objektivní kódovací systémy emočního výrazu.

V teoretické části se autorka zabývá zvoleným tématem uceleně a velmi do hloubky, prokazuje tak, že emoce jsou problematikou velmi bohatou a komplexní, postihující nejrůznější roviny lidského bytí. Uvádí jejich zásadní charakteristiky a funkce i četné studie problematikou se zabývající.

Empirická část je uvedena přehledem výzkumu problematiky emočního výrazu, který svým výzkumným designem autorku inspiroval a zmiňuje již některé kritiky postupů zvolených v předcházejících výzkumech. Autorka chce prokázat důležitost znalosti kontextu situace k přesnému určení emočního výrazu v obličeji. Rozhodla se využít na jedné straně krátkých videozáznamů a na druhé straně fotografií emočních výrazů. Očekává (H1) vyšší přesnost

identifikace stejného emočního výrazu u videozáznamů, než podle statických fotografií. Dále pak očekává (H2) odlišnosti v přesnosti identifikace emocí podle jejich výrazu v závislosti na druhu emoce. Uvádí postup a metodu, charakterizuje výzkumný vzorek, čítající 100 respondentů (plus 50 respondentů v rámci předvýzkumu), popisuje sběr dat, jejich zpracování, výsledky, včetně jejich přehledného shrnutí. V diskusi se věnuje rozboru výsledků, adekvátně je konfrontuje s dosavadními poznatky, zamýšlí se nad limity studie.

Empirická část je adekvátně strukturovaná, srozumitelná, prezentuje zajímavé výsledky, které přinášejí nové informace o zvoleném tématu a na nichž se dá stavět další výzkum.

Práce je celkově velmi pečlivě a kvalitně zpracovaná, s hlubokým vhledem do problematiky emocí a přináší v teoretické části hutné informace ke zvolenému tématu, empirická část je pak dalším důležitým střípkem do mozaiky porozumění dané problematice. Vychází z široké škály relevantní odborné české a zejména zahraniční literatury.

Na závěr otázka: Jaký má autorka názor na důležitost řečového doprovodu emočního výrazu (verbálních a paraverbálních charakteristik) pro event. další zkoumání problematiky?

Kamila Jiříštová předložila práci, která splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze a navrhuji hodnocení: výborně.

Praha 1. 9. 2011

PhDr. Hedvika Boukalová, Ph.D.